

SATVERSMES TIESAS KOLĒGIJA

Jura Alunāna iela 1, Rīga, LV-1010. Tālrunis: 67830735, 67210274. E-pasts: tiesa@satv.tiesa.gov.lv

LĒMUMS PAR ATTEIKŠANOS IEROSINĀT LIETU

Rīgā

2026. gada 3. martā

Satversmes tiesas 2. kolēģija šādā sastāvā: kolēģijas priekšsēdētāja Anita Rodiņa, tiesneši Veronika Krūmiņa un Mārtiņš Mits, kolēģijas sēdē izskatījusi [..] un [..] (turpmāk – Pieteikuma iesniedzējas) pieteikumu par lietas ierosināšanu (pieteikums Nr. 21/2026),

konstatēja:

1. Pieteikuma iesniedzējas lūdz Satversmes tiesu:

1.1. atzīt Iesniegumu likuma 10. panta otro daļu (turpmāk – apstrīdētā norma) par neatbilstošu Latvijas Republikas Satversmes (turpmāk – Satversme) 92., 104. un 105. pantam un par spēkā neesošu no Pieteikuma iesniedzēju pamattiesību aizskāruma rašanās brīža;

1.2. noteikt tādu pamattiesību aizskāruma novēršanas veidu, kas nodrošina Pieteikuma iesniedzējām atbildi pēc būtības.

2. Apstrīdētā norma nosaka: “Pieteikumu par administratīvo aktu vai faktisko rīcību var iesniegt Administratīvajā rajona tiesā. Tiesas spriedums nav pārsūdzams.”

3. Saskaņā ar Satversmes tiesas likuma 16. panta 1. punktu Satversmes tiesa izskata lietas par likuma atbilstību Satversmei. Līdz ar to šā lēmuma 1.1. apakšpunktā minētais prasījums ir piekriņģs Satversmes tiesai.

Savukārt šā lēmuma 1.2. apakšpunktā norādītais prasījums noteikt tādu pamattiesību aizskāruma novēršanas veidu, kas nodrošina Pieteikuma iesniedzējām atbildi pēc būtības un ir saistīts ar šā lēmuma 1.1. apakšpunktā minēto prasījumu un nevar tikt vērtēts atrauti no tā.

4. Saskaņā ar Satversmes tiesas likuma 19.² panta pirmo daļu konstitucionālo sūdzību Satversmes tiesai var iesniegt ikviena persona, kura uzskata, ka viņai Satversmē noteiktās pamattiesības aizskar tiesību norma, kas neatbilst augstāka juridiskā spēka tiesību normai. Atbilstoši šā panta sestās daļas 1. punktam pieteikuma iesniedzējam pamattiesību aizskārums jāpamato.

4.1. Pieteikuma iesniedzējas vērās Rīgas valstspilsētas pašvaldībā (turpmāk – Pašvaldība) ar iesniegumu, kurā, citstarp, lūdza sniegt atbildes uz diviem jautājumiem. Uzskatot, ka Pašvaldība nav sniegusi atbildes uz Pieteikuma iesniedzēju jautājumiem pēc būtības, Pieteikuma iesniedzējas vērās Administratīvajā rajona tiesā ar pieteikumu par pienākuma uzlikšanu Pašvaldībai sniegt atbildi pēc būtības uz viņu iesniegumu. Ar Administratīvās rajona tiesas spriedumu pieteikums noraidīts. Saskaņā ar apstrīdēto normu tiesas spriedums nav pārsūdzams.

Pieteikuma iesniedzējas norāda, ka ar apstrīdēto normu viņām tiek liegta iespēja pārsūdzēt pirmās instances tiesas spriedumu un tādējādi efektīvi aizsargāt viņu tiesības. Tādējādi Pieteikuma iesniedzējām esot aizskartas Satversmes 92. pantā ietvertās tiesības uz taisnīgu tiesu.

Līdz ar to pieteikums daļā par apstrīdētās normas atbilstību Satversmes 92. pantam atbilst Satversmes tiesas likuma 19.² panta pirmajā daļā un sestās daļas 1. punktā noteiktajām prasībām.

4.2. Pieteikuma iesniedzējas norāda, ka ar apstrīdēto normu viņām ir aizskartas arī Satversmes 104. pantā ietvertās pamattiesības, jo apstrīdētās normas piemērošanas rezultātā Pieteikuma iesniedzējām nav nodrošinātas tiesības vērsties iestādē ar iesniegumu un saņemt atbildi pēc būtības. Turklāt tā kā apstrīdētā norma neparedz pārsūdzības iespēju augstākā tiesas instancē, tā liedz Pieteikuma iesniedzējām panākt sprieduma pārbaudi un aizsargāt viņu tiesības uz īpašumu, tādējādi viņām radot Satversmes 105. pantā ietverto pamattiesību aizskārums.

Personas pamattiesību aizskārums ir konstatējams, ja tieši apstrīdētā norma aizskar personai Satversmē noteiktās pamattiesības (*sk. Satversmes tiesas 2016. gada 23. novembra lēmuma par tiesvedības izbeigšanu lietā Nr. 2016-02-01 5. punktu*). Proti, jāpastāv tiešai saiknei starp personas pamattiesību aizskārums un pieteikumā apstrīdēto normu (*sk., piemēram, Satversmes tiesas 2010. gada 18. februāra sprieduma lietā Nr. 2009-74-01 12. punktu*). Apstrīdētā norma noteic, ka pieteikumu par administratīvo aktu vai faktisko rīcību var iesniegt

Administratīvajā rajona tiesā, kuras spriedums nav pārsūdzams. Tomēr pieteikumā nav pamatots tas, kādā veidā tieši apstrīdētā norma pati par sevi aizskar Pieteikuma iesniedzēju Satversmes 104. un 105. pantā ietvertās pamattiesības. Proti, nav gūstams apstiprinājums, ka starp Pieteikuma iesniedzēju Satversmes 104. un 105. pantā ietverto pamattiesību iespējamo aizskārumu un apstrīdēto normu pastāvētu tieša saikne. Turklāt no pieteikuma un tam pievienotajiem dokumentiem izriet, ka Pieteikuma iesniedzēju argumenti par minētajās Satversmes normās ietverto pamattiesību aizskārumu pēc būtības ir saistīti ar to, ka Pieteikuma iesniedzējas nav apmierinātas ar Pašvaldības sniegto atbildi pēc būtības, tomēr Satversmes tiesa nepārvērtē tiesību normu piemērošanas un interpretācijas jautājumus konkrētā lietā (*piemēram, Satversmes tiesas 2017. gada 17. novembra lēmuma par tiesvedības izbeigšanu lietā Nr. 2017-01-01 11. punkts*).

Līdz ar to pieteikums daļā par apstrīdētās normas atbilstību Satversmes 104. un 105. pantam neatbilst Satversmes tiesas likuma 19.² panta pirmajā daļā un sestās daļas 1. punktā noteiktajām prasībām.

5. Satversmes tiesas likuma 19.² panta otrā daļa noteic, ka konstitucionālo sūdzību var iesniegt tikai tad, ja ir izmantotas visas iespējas aizstāvēt aizskartās tiesības ar vispārējiem tiesību aizsardzības līdzekļiem vai arī tādu nav.

Pieteikuma iesniedzējām nav iespēju aizsargāt savas tiesības ar vispārējiem tiesību aizsardzības līdzekļiem, jo saskaņā ar apstrīdēto normu Administratīvās rajona tiesas spriedums nav pārsūdzams.

Satversmes tiesas likuma 19.² panta ceturtais daļas otrais teikums nosaka: „Ja nav iespēju Satversmē noteiktās pamattiesības aizstāvēt ar vispārējiem tiesību aizsardzības līdzekļiem, konstitucionālo sūdzību (pieteikumu) Satversmes tiesai var iesniegt sešu mēnešu laikā no pamattiesību aizskāruma brīža.”

Administratīvās rajona tiesas spriedums ir pieņemts un stājās spēkā [datums]. Pieteikums Satversmes tiesā iesniegts 2026. gada 12. februārī. Tādējādi minētais sešu mēnešu termiņš ir ievērots.

Līdz ar to pieteikums daļā par apstrīdētās normas atbilstību Satversmes 92. pantam atbilst Satversmes tiesas likuma 19.² panta otrajā daļā un ceturtais daļas otrajā teikumā noteiktajām prasībām.

6. Atbilstoši Satversmes tiesas likuma 18. panta pirmās daļas 4. punktam pieteikumā jānorāda juridiskais pamatojums. Savukārt saskaņā ar Satversmes

tiesas likuma 20. panta piektās daļas 6. punktu Satversmes tiesa var atteikties ierosināt lietu arī tad, ja konstitucionālajā sūdzībā ietvertais juridiskais pamatojums ir acīmredzami nepietiekams prasījuma apmierināšanai.

Pieteikuma iesniedzēju ieskatā apstrīdētā norma neatbilst Satversmes 92. pantam, jo tā liedz pārsūdzēt pirmās instances tiesas spriedumu.

Satversmes tiesa ir atzinusi, ka likumdevējs, ievērojot savas rīcības brīvības robežas, kas izriet no Latvijas tiesību sistēmas un valstij saistošiem starptautiskajiem cilvēktiesību standartiem, var noteikt to lietu kategorijas, kurās tiesas nolēmumi nav pārsūdzami (*piemēram, Satversmes tiesas 2015. gada 12. marta sprieduma lietā Nr. 2014-23-01 10. punkts*). Ja zemākās instances tiesā ticis nodrošināts pienācīgs tiesas process, Satversmes 92. panta pirmais teikums neparedz valstij pienākumu visās lietu kategorijās noteikt personai tiesības uz pārsūdzību augstākas instances tiesā (*sal.: Satversmes tiesas 2016. gada 28. septembra sprieduma lietā Nr. 2016-01-01 9. punkts*). Tādēļ, vērtējot, vai atbilstoši Satversmes 92. panta pirmajam teikumam būtu nodrošināma iespēja pārsūdzēt konkrētu nolēmumu, Satversmes tiesa noskaidro: 1) kāds ir likumdevēja mērķis tās lietu kategorijas, kuras ietvaros tiesas nolēmums tiek pieņemts, regulēšanā un kāds ir šīs lietu kategorijas raksturs; 2) vai personai tiek nodrošināts taisnīgs tiesas process tās instances tiesā, kas pieņem attiecīgo nolēmumu (*sal.: Satversmes tiesas 2025. gada 16. aprīļa sprieduma lietā Nr. 2021-44-01 16.2. punkts*). Ievērojot minēto, pieteikumā nav sniegts juridiskais pamatojums tam, kādēļ attiecībā uz konkrētās kategorijas lietām no Satversmes 92. panta izrietētu prasība nodrošināt pirmās instances tiesas sprieduma pārsūdzību augstākas instances tiesā.

Līdz ar to pieteikumā ietvertais juridiskais pamatojums par apstrīdētās normas iespējamo neatbilstību Satversmes 92. pantam ir acīmredzami nepietiekams prasījuma apmierināšanai.

Ņemot vērā konstatēto un pamatojoties uz Satversmes tiesas likuma 20. panta piektās daļas 3. un 6. punktu, Satversmes tiesas 2. kolēģija

nolēma:

atteikties ierosināt lietu pēc [..] un [..] pieteikuma (pieteikums Nr. 21/2026).

Lēmums nav pārsūdzams.

Kolēģijas priekšsēdētāja

Anita Rodiņa